

Les mil i una nits de Xahrazad

Temps era temps, un gran rei governava les terres de l'Índia i de la Xina. Era savi i poderós, i tenia dos fills. El gran es deia Xahriar, i va succeir el seu pare quan aquest va morir. El petit es deia Xah Zaman i fou nomenat rei de Samarcanda. Tots dos eren bons cavallers, governaven amb justícia i eren estimats pel poble.

Van regnar durant vint anys sense problemes, fins que un dia el germà gran va començar a enyorar el petit, i li va enviar un dels seus visirs per convidar-lo a fer-li una visita. Xah Zaman va acceptar de bon grat la proposta i de seguida va començar a preparar el viatge: va fer treure les tendes, els camells i les mules, i donà ordres de proveir la caravana amb queviures de tota mena. Deixà un visir encarregat de dur a terme les tasques del govern durant la seva absència i es va posar en marxa cap al regne del seu germà.

Cap a mitjanit, Xah Zaman s'adonà que havia oblidat a palau un present que volia regalar al seu germà, i va decidir de

tornar-hi tot sol. Però vet aquí que en entrar a la seva cambra, trobà la seva dona al llit, abraçada amb un esclau! Es va quedar de pedra i només va tenir esma de pensar: «Si això passa tot just acabo de marxar, què no farà aquesta desvergonyida quan porti un temps a les terres del meu germà?» Ple de ràbia, desembeinà l'espasa, matà la dona i l'esclau, i tornà al campament. Va ordenar de reprendre la marxa i aviat arribà al regne de Xahriar, el qual el rebé amb festes i amb la ciutat bellament guarnida d'un extrem a l'altre. Però aviat el germà gran s'adonà que el petit ocultava alguna cosa, ja que no seguia amb gaire humor la conversa i semblava absent. De primer es va pensar que aquest comportament es devia al cansament del viatge, però dies després, en adonar-se que Xah Zaman s'anava debilitant i estava cada cop més pà·lid, va decidir esbrinar què li passava.

—Xah Zaman, fas mala cara. Que no et trobes bé? —li preguntà Xahriar.

—No gaire —respongué el seu germà. Però no li donà més explicacions. Xahriar intentava animar-lo per tots els mitjans, i un dia li proposà d'anar de cacera. Xah Zaman li respongué que no li venia de gust, i Xahriar marxà tot sol.

Xah Zaman va romandre, doncs, al palau. I vet aquí que, abocant-se a un finestral que donava al jardí, va veure sortir d'una porta vint esclaves i vint esclaus, que anaven en direcció a una font. Enmig d'ells, caminava la bella esposa del seu germà. Un cop arribats, es van despullar i l'esposa del rei cridà:

—Massud!

Un esclau s'hi atansà i l'abraçà, sense que ella oposés cap mena de resistència, mentre els altres esclaus feien el mateix amb les esclaves, i així van estar fins a la matinada.

Xah Zaman, que no podia creure el que veia, va adonar-se que el mal que el turmentava no era res comparat amb la desgràcia que afectava el seu germà. A partir d'aquell moment, i en comprovar que una cosa així no li passava només a ell, se sentí alleujat i, en tornar Xahriar de cacera, trobà el seu germà fent bona cara i menjant i bevent de bon grat.

—Germà, per què estaves tan trist quan he marxat i ara, en tornar, et veig tan alegre?

—Et diré per què estava tan trist abans, però no t'explicaré pas com m'he recuperat.

I li narrà tot l'esdevingut al seu palau amb la seva esposa, tan bon punt havia sortit per trobar-se amb ell. Xahriar, perplex a causa del que acabava de sentir, li suplicà que li expliqués també la causa de la seva recuperació. I tant hi va insistir que Xah Zaman va acabar cedint i li va dir el que havia vist al jardí. De seguida, la veu de Xahriar, amarga i agra, ressonà talment un tro:

—No m'ho creuré si no ho veig amb els meus propis ulls!

—Fes veure que te'n vas a caçar i amaga't a la meva cambra. Així tu mateix podràs comprovar que el que t'he dit és veritat.

Xahriar féu el que el seu germà li havia dit, i així pogué veure el mateix que li havia explicat Xah Zaman. Encegat d'indignació va pensar que, per viure així, més valia morir, però tot i així, proposà al seu germà que tots dos sortissin del regne i anessin pels camins, per veure si trobaven algú a qui li hagués succeït el mateix. Tot caminant, arribaren a prop del mar, i veieren una gran columna negra de fum que en sortia, i es van espantar tant que es van enfilars a un arbre. De la columna sorgí un geni alt i gros, amb un bagul damunt el cap, que enfilava cap a la platja, en direcció a l'arbre on s'havien amagat. El geni obrí el bagul i en va treure una arqueta, de la qual va sorgir una donzella tan bella com un sol resplendent. Llavors, el geni va deixar reposar el cap damunt els genolls de la noia i s'adormí. Ella va alçar la vista i, en veure els dos reis dalt de l'arbre, va apartar el cap del geni de la falda, el va deixar a terra, i s'aixecà.

—Veni! No tingueu por del geni.

Els dos germans dubtaven, però ella els va amenaçar dient-los que, si no l'obeïen, despertaria el geni i ben segur que els mataria. Atemorits, els germans van baixar de l'arbre i ella els va obligar a fer-li l'amor. Un cop satisfeta, la noia els va ensenyar un collaret que duia enfilats cinc-cents setanta anells.

—Tots i cadascun dels propietaris d'aquests anells han jagut amb mi, i aquest babau de geni ni tan sols no ho sospita. Ara us toca a vosaltres: doneu-me els vostres anells per a la meva col·lecció.

Els dos reis van obeir, i llavors ella els va explicar la seva història:

—Aquest geni em va segrestar la nit de noces, tot robant-me al meu promès, i em va tancar en una caixa, que ficà dins un bagul amb set cadenats que va llençar al fons del mar. Però aquest ximple no sap que, quan una dona vol una cosa, no hi ha res que impedeixi que se surti amb la seva!

Havent comprovat que a tot un geni li havien passat coses més grosses que a ells, Xahriar i Xah Zaman es van sentir consolats i van tornar a palau. Tot just arribar, Xahriar va fer tallar el cap de la seva dona, dels esclaus i de les esclaves. I a partir d'aquell moment, convençut de la traïdoria de totes les dones, el rei va adoptar un costum terrible: cada dia triava una noia verge, s'hi casava, hi jeia durant la nit i, tot just despuntava l'aurora, la feia executar.

Durant tres anys va fer el mateix, fins al punt que els pares i les mares, aterrits, van començar a marxar del regne, emportant-se les seves filles, fins que arribà el moment que no hi quedava cap joveneta. El visir, que era l'encarregat de furnir les noies al rei, es veié, doncs, amb greus problemes a l'hora de complir la seva obligació.

Un dia, el visir no trobà cap noia i, tement que el rei el castigaria amb severitat, va enfilem cap a casa seva, on vivia amb les seves dues bellíssimes filles. La petita es deia Duniazad i la gran, Xahrazad.

I contem les cròniques que Xahrazad era una gran lectora, acostumada a llibres de tota mena: històries, biografies dels reis antics, cròniques de civilitzacions remotes, poesia... Veient el seu pare amoïnada i trist, li preguntà què li passava. El visir li va explicar que temia pel seu cap si no portava aquell mateix dia una noia verge al rei Xahriar.

—Pare, caseu-me amb el rei! Si visc, potser podré alliberar moltes altres noies de les seves urpes.

El visir, en sentir això, quedà horroritzat.

—No saps el que et dius, filla meva! Mira que el rei et farà matar així que es faci de dia!

Però Xahrazad, convençuda que aquell era el seu deure i el seu destí, no volgué canviar d'opinió. El visir, a contracor, la va abillar luxosament per presentar-la al rei. Mentre el visir anava a comunicar al seu senyor la seva boda imminent, Xahrazad va parlar amb la seva germana:

—Duniazard, quan jo sigui amb el rei, faré que et vinguin a buscar, i tu demanaràs que t'expliqui un conte. Si tot va bé, aquesta serà la clau de la nostra salvació.

Tot seguit, el visir vingué a buscar-la i la dugué al rei, que es va posar molt content en veure una noia tan bella. Quan Xahriar es disposava a posseir-la, Xahrazad es posà a plorar. En preguntar-li què li passava, respongué:

—Senyor, tinc una germana petita que m'estimo molt, i m'agradaria que vingués per poder donar-li l'últim adéu.

El rei va ordenar que l'anessin a buscar. Quan va arribar, les dues germanes es van abraçar, i Duniazard es quedà asseguda als peus del llit mentre Xahriar posseïa Xahrazad. Llavors, seguint les indicacions que li havia donat la seva germana, Duniazard digué:

—Xahrazad, per què no ens expliques una d'aquelles històries meravelloses que saps? Així acabariem de passar la vetllada agradablement.

Xahriar, que no tenia son, no hi posà cap inconvenient, i Xahrazad començà a explicar una història que tenia com a protagonistes un comerciant i un geni. Era tan interessant, i Xahrazad era tan bona narradora, que el rei s'hi va anar deixant seduir més i més. Però quan l'alba va arribar, Xahrazad encara no l'havia acabada. Duniazard va dir:

—Que bonica i entretinguda que és aquesta història!

—Us agrada? Si és així, i si el meu senyor ho permet, continuaré explicant-la la nit vinent.

El rei tenia tantes ganes de conèixer la fi de la història que decidí no fer executar de moment la seva nova esposa i se'n va anar a palau per complir amb les seves tasques de govern. El visir, que ja donava per morta la seva filla, va quedar molt sorprès i reconfortat en saber que Xahrazad no havia estat encara executada. Aquella nit, Xahrazad acabà la seva història, que va satisfer enormement Xahriar, i prometé explicar-ne la nit següent una altra encara més extraordinària si encara era viva i el rei ho permetia. El rei va pensar: «No la mataré per ara, vull sentir què més explica.»

Així, nit rere nit, Xahrazad va mantenir l'interès de Xahriar, explicant amb mestria històries de tota mena. Plenes d'aventures les unes, còmiques les altres, terrorífiques les de més ençà, farcides d'ensenyaments les de

més enllà... El rei, captivat per l'art de la narradora, anava ajornant l'execució fins que es van acomplir les mil i una nits d'ençà del seu matrimoni. Durant aquest temps, Xahrazad havia donat tres fills mascles a Xahriar. En acabar la seva darrera història, la filla del visir digué al seu rei:

—Senyor, si us he fet feliç amb les meves històries, us puc demanar una cosa?

—Demana el que vulguis.

Xahrazad féu cridar els seus fills i els féu posar davant del seu pare.

—Són teus, senyor. Si els estimes, estalvia'm la mort, car cap altra dona, per sàvia i amorosa que fos, els criaria com la seva mare ho sabia fer.

El rei arrencà a plorar i abraçà els seus fills. I s'adreçà així a Xahrazad:

—Déu sap que jo ja t'havia perdonat abans que aquests nens nasquessin. Ells són testimonis que t'allibero de la condemna a mort que altres dones van haver de patir per culpa meva.

Llavors va fer cridar el visir i els representants del poble, i els va demanar perdó pel seu comportament anterior. Declarà davant de tothom que havia actuat malament fent matar les filles dels seus súbdits, però que Xahrazad l'havia fet adonar del seu error. Ara sabia que totes les dones no són responsables dels errors que algunes cometem, i que, creient de nou en l'amor, prendria per esposa oficial la filla gran del seu visir.

El germà de Xahriar, el rei de Samarcanda Xah Zaman, fou convidat a la cerimònia, i Xahriar li va dir tot el que havia passat d'ençà que s'havien separat.

—Durant aquests anys, la meva dolça, honesta i bonica esposa m'ha explicat molts contes meravellosos, o potser un sol conte que és molts contes alhora. I tant ella com les seves

històries m'han ensenyat a mirar la vida amb uns altres ulls. Sóc un altre i sóc feliç, germà, i voldria que tu també ho fossis.

Es veu que en el seu regne, Xah Zaman havia comès la mateixa brutalitat que el rei de Pèrsia, i havia fet matar moltes dones en arribar l'albada. Pensant que potser Duniyazad tindria les mateixes qualitats com a narradora que la seva germana, Xahriar va proposar a Xah Zaman de casar-s'hi, i els dos casaments van tenir lloc alhora. Com que les germanes no van voler separar-se, després de les noces el visir fou nomenat virrei de Samarcanda i els dos germans van conviure amb les seves esposes al mateix palau, regnant per torns a Pèrsia, l'un un dia i l'altre l'endemà. I foren justos, i el seu poble conegué la felicitat.

Abans d'acabar el seu regnat, Xahriar ordenà que els contes que li havia explicat Xahrazad fossin posats per escrit, i així nasqué un llibre de trenta volums que, anomenat *Les mil i una nits*, esdevingué un dels tresors més preuats del monarca. I els contes foren copiats més tard en moltes altres llengües i s'escamparen arreu del món.

I alguns dels contes de *Les mil i una nits* són els que podreu llegir tot seguit.